

Ligulária dentáta

door Arjen Neve

Ligulária is een van de 900 geslachten van de grote Compositiefamilie, die in totaal ongeveer 20.000 soorten rijk is. Het geslacht heeft ongeveer 80 soorten, die op een paar uitzonderingen na, alle hun oorsprong hebben in Azië. Met name China, Japan en Siberië zijn rijkelijk bedekt met Ligulariasoorten. Daarvan wordt een aantal in ons land toegepast voor de siertuin. Een daarvan is de *Ligulária dentáta*, die in het begin van deze eeuw vanuit China naar Engeland is overgebracht. Hij is hier goed winterhard en gedijt het best op een vochtige halfschaduw plek van de tuin

Grove vorm

Ligulária dentáta is, evenals diverse andere soorten, door de bladvorm grof van vorm. De meeste bladeren ontwikkelen zich onder aan de plant. Ze zijn groot, tot 30 cm breed, en hebben een lange steel. Aan het begin van de steel bevindt zich een schede, die de plantestengel geheel omsluit. Naar boven toe neemt het aantal bladeren sterk af. Ze zijn ook kleiner en korter van steel. De bladeren zijn niervormig en hebben een grof getande rand. De plant heeft daaraan zijn wetenschappelijke naam te danken: *dentata* betekent getand. Voor slakken zijn de bladeren een gewild voedsel. In het najaar ziet de plant er vaak haveloos uit met grote gaten in de bladeren.

Bloemen in tuilen

De bloeitijd valt in de maanden juli-september. Juist in de periode, waarin de bijenweide in een bebouwde omgeving op z'n retour is. De bloemen staan in hoofdjes, die zich aan het eind van de plantestengel ontwikkelen in een tuilvormige bloeiwijze. De bloemhoofdjes zijn groot. De bloemen worden dicht bijeen gehouden door een krans van stevige omwindselbladen. De

hoofdjes aan de buitenzijde van de tuil, dat zijn die aan de eerste vertakkingen zitten, komen het eerst tot die ontwikkeling. In een hoofdje staan buisvormige bloemen en, langs de rand, een rij lintvormige bloemen. De randbloemen zijn eenslachtig, ze hebben alleen maar een stamper. De bloemkroon is aan het begin buisvormig en gaat na een scherpe bocht over in een lang lintvormig gedeelte. *Ligulária* is afgeleid van het Latijnse woord *ligula*, dat onder meer de betekenis van lint, riem heeft. Zo genoemd naar de vorm van de randbloemen met lange linten.

De buisvormige bloemen zijn oranje gekleurd als ze nog in knop zijn. Tijdens de bloei is de bloemkroon, evenals die van de randbloemen, donker geel van kleur. De bloemkroon heeft vijf driehoekige slippen langs de rand. Deze bloemen zijn tweeslachtig.

Veel stuifmeel

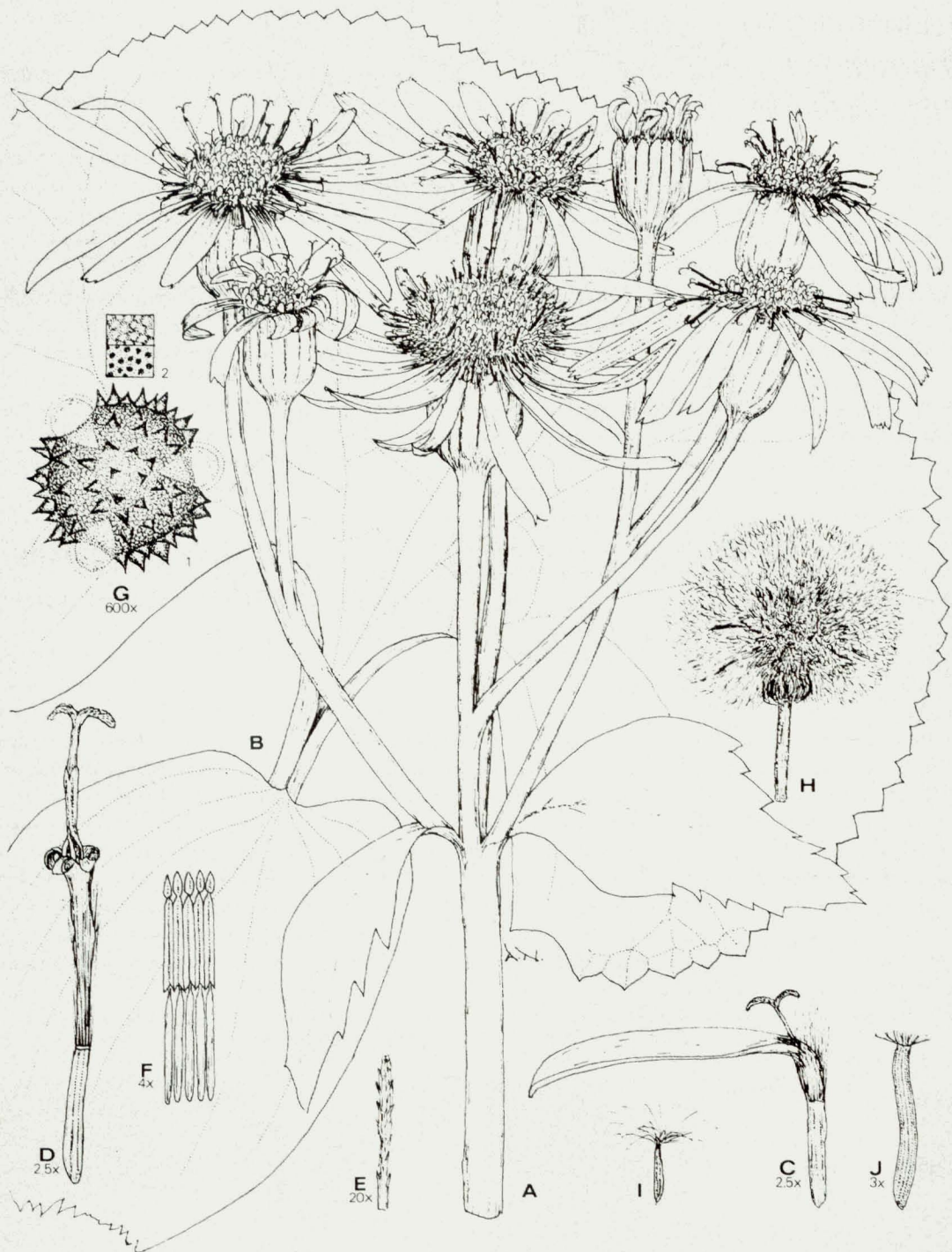
De meeldraden zijn met de bloemkroon vergroeid en vormen samen een kokertje rond de stamper. Bij het naar buiten komen van de stamper uit het kokertje buigen de stempels reeds naar buiten. Er wordt veel stuifmeel geproduceerd. Als de bijen over de bloemen lopen om nectar te puren, zijn ze geheel met stuifmeel bepoederd. Op de kop, tegen de zijanten en aan de onderzijde, overal stuifmeel. De honingbij moet, zo te zien, wel een zeer goede bestuiver voor de plant zijn. Ze zullen beslist niet alle stuifmeelkorrels kunnen verzamelen, die zoal in de beharing zitten. Het in klompjes verzamelde stuifmeel is geel. De stuifmeelkorrels hebben drie kiemopeningen. Het gehele korreloppervlak is gelijkmatig bedekt met korte stekeltjes.

Vermeerdering

De plant laat zich gemakkelijk uit zaad vermeerderen. De zaden hebben een vruchtpluis, waardoor ze door de wind kunnen worden verspreid. Uit waarnemingen is me echter gebleken dat het meeste zaad in de directe omgeving van de plant terecht komt. Vermeerdering kan ook door deling in het voorjaar geschieden. Tijdens het bloemenbezoek wordt de bij geheel met stuifmeel bepoederd.

Literatuur

- Dress, W.J. (1962): Notes on the Cultivated Compositae, 7. *Ligularia*. *Baileya* 10: 63-87.
Handel-Mazzetti, H. (1939): Die chinesischen Arten der Gattung *Ligularia*. *Bot. Jahrbücher von Engler* 69: 95-142.

Ligulária dentata ((Gray) Hara). A bloeiwijze; B blad midden aan de plant; C randbloem; D buisbloem; E deel pappushaar; F opengeslagen meeldraden; G stuifmeelkorrel: 1 van boven gezien (polair), 2 korreloppervlak gezien met verschillende microscopieinstellingen; H vruchthoofdje; I vrucht met vruchtpluis; J vrucht.